

Список використаних джерел :

1. Бандурка : сороміцькі пісні / упоряд. М. Судима. Київ : Дніпро, 2001. 280 с.
2. Знаки української етнокультури : словник-довідник, НАН України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні. Київ : Довіра, 2006. 703 с.
3. Левчук О. І. Образ коня в системі зооморфної символіки українського фольклору. Автореф. дис... канд. філол. наук. Львів, 2021.
4. Народні загадки / упоряд., передм. М. К. Дмитренка. Київ : ред. часопису «Народознавство», 2003. 128 с.
5. Пастух Н. Зооморфні образи в українському фольклорі. Образ зозулі. Автореф. дис... канд. філол. наук. Львів, 2001.
6. Пономаренко В. В. Еволюція хтонічного образу в українському фольклорі. Автореф. дис... канд. філол. наук. Київ, 1999.
7. Таланчук О., Завадська В., Шалак О., Боженко Є., Музиченко Я. 100 найвідоміших образів української міфології. Київ : Орфей, 2007. 456 с.
8. Українські замовляння / упор. М. Н. Москаленко; автор передм. М. О. Новикова. Київ: Дніпро, 1993. 309 с.

Болховітіна Інна

*здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Навчально-наукового інституту мистецтв
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»
(науковий керівник – Г. Полянська)
(м. Полтава)*

ВНЕСОК КОМПОЗИТОРІВ ПОЛТАВЩИНИ У РОЗВИТОК БАНДУРНОГО ІНСТРУМЕНТАЛЬНОГО РЕПЕРТУАРУ НА ПРИКЛАДІ ТВОРЧОСТІ КОСТЯНТИНА МЯСКОВА

Костянтин Олександрович Мясков – діяч української культури радянського періоду, який народився на Полтавщині і є одним з найбільш плідних композиторів у галузі народно інструментального виконавства другої половини ХХ ст. Він написав велику кількість творів для народних інструментів, які стали своєрідною «класикою»: понад 100 п'єс для баяна, 2 сюїти, соната та Концертна п'єса для балалайки, низка п'єс для домри, балалайки та більше 70 творів для бандури [1, с. 14]. Однак, великий творчий доробок композитора мало досліджений. Безліч творів Мяскова не видані в офіційних джерелах, а ті, що видані, не мають бібліографічного упорядкування. Про композитора майже немає літератури, оскільки опубліковані лише два видання однієї невеликої книги, автором якої є Олександр Стельмашенко. Також важливо, що репертуарні твори для бандури писали небагато композиторів Полтавщини, саме тому тема дослідження є актуальною.

К. Мясков народився 15 серпня 1921 року у Полтаві і саме з цим містом пов'язані його перші музичні кроки [2, с. 391]. Майбутній композитор був музично обдарований: мав абсолютний слух, чудову пам'ять та добре відчував музику. Першим його вчителем був батько, який вчив сина грати на гармоніці, баяні та концертино. Згодом К. Мясков вступив до музичної школи-десятирічки у Харкові, а потім у Харківське спеціальне училище по класу баяна [3, с. 5]. Із 1940 по 1941 рр. він працював солістом-баяністом ансамблю Харківського військового округу. 1941–1945 рр. – перебував у лавах радянської армії. У 1946 – музикант отримує рекомендацію до вступу в консерваторію і того ж року стає студентом Харківського навчального закладу. Із фінансових причин провчився він лише півроку.

До вступу на композиторський факультет КДК ім. П. І. Чайковського (клас композиції К. Данькевича) наш земляк провів 12 років як концертний виконавець і упродовж цього часу неодноразово приїжджав у Полтаву з концертами. Через рік після закінчення консерваторії К. Мясков подає заяву про вступ до Спілки композиторів СРСР. На творчих секціях СКУ його здобутки прослуховують і обговорюють провідні композитори, музикознавці та викладачі консерваторії (К. Данькевич, А. Штогаренко, К. Домінчен, В. Гомоляка). Так розпочався творчий шлях композитора-професіонала [2, с. 394].

Становлення К. Мяскова-композитора збіглося з періодом активного розвитку академічного народно-інструментального виконавства. У цей період у закладах музичної освіти (школи, училища, консерваторії) відкриваються класи народних інструментів. Василем Герасименком розробляються штучні нігті для гри на бандурі; відбуваються зміни в конструкції самого інструменту, які дали можливість значно збільшити його технічно-виразові властивості – це сприяє написанню нових творів віртуозного характеру з використанням новітніх способів та прийомів гри, оскільки попередній репертуар не розкриває в повній мірі виразові можливості оновленого інструменту.

Проаналізувавши творчість Костянтина Олександровича, можна сказати, що він творить музику, близьку й зрозумілу масовому слухачеві, використовує народний тематизм у своїх творах. Зокрема, найбільша кількість такого матеріалу використовується композитором у творах, написаних для бандури: варіації на народну тему («Зажурилась Україна»); фантазія на народні теми для бандури та оркестру народних інструментів («Мав я раз дівчиноньку»); фантазія на народні теми («Козак од'їжджає»); концертна п'єса «Байда» («Про Байду» та «Ой ходила дівчина бережком»); варіації на тему української народної пісні «Ішов дід на став»; варіації на тему української народної пісні «Марусю, Марусю, ти славного роду є» (назва твору, ймовірно, пов'язана із Марусею Чурай); варіації на тему української народної пісні «Женчикок бренчикок»; варіації на тему української народної пісні «Налетіли журавлі»; концертна п'єса

для бандури та оркестру народних інструментів («Вечір надворі»); варіації на тему білоруської народної пісні «Перепілонька»; варіації на тему української народної пісні «Якби мені черевики»; фантазія на українські народні теми («Ніч яка місячна» та «Ой що ж то за шум учинився»); концертна п'єса на українські теми для 3-х бандур («Добрий вечір дівчино, куди йдеш») [2, с. 394–395].

Саме К. Мяскову належить один із найбільших внесків у розвиток бандурного інструментального репертуару, значна частина його творів не була видана, а також немає повного переліку його доробку. Остання спроба систематизувати спадщину композитора була здійснена у 1986 році О. Стельмашенком [3, с. 41–48]. Існує також список творів, який упорядкований Віктором Мішаловим, але обидва випадки не є досконалими, адже частина згаданих у них композицій відома лише за назвою на папері, самих рукописів не має у загальному доступі [2, с. 395].

Отже, творчість К. Мяскова, композитора полтавського походження, стала важливим етапом у розвитку бандурного інструментального виконавства другої половини ХХ ст. Його доробок є вагомим внеском у програми бандуристів і відіграв значну роль у збагаченні педагогічного та концертного репертуару для виконавців, які почали грати на вдосконалених інструментах. Твори композитора високо оцінені професійними бандуристами-виконавцями та педагогами, вони широко використовуються у концертній практиці з моменту своєї появи і до сьогодення. Написані ним близько 70 творів для бандури, вдало демонструють виконавські можливості покращеного і оновленого інструмента. Не зважаючи на великий внесок та значущість композиторського доробку, життя та творча спадщина К. Мяскова потребують подальшого дослідження і систематизації.

Список використаних джерел :

1. Буга О. П. Костянтин Мясков: вокальна і бандурна творчість у сфері народно-інструментального виконавства: дис. докт. мистецтвознавства. Київ, НМАУ, 2021. 130 с.
2. Буга О. П. Костянтин Мясков: бандурна творчість композитора у жанрі народно-інструментального виконавства. *Дніпро: Грані*. 2021 №2. С. 387–399.
3. Стельмашенко О. Костянтин Мясков. Київ: Музична Україна, 1981. 48 с.
4. Грабарська Н. С. Програмність в оригінальних творах для бандури соло на рубежі ХХ–ХХІ ст. Львів: Львівська національна музична академія імені М. В. Лисенка, 2023 р. 119 с.